

Op Stapel 2017-07

19 mei 2017

In de rubriek Op Stapel geven de collega's van de afdeling Onderwijsorganisatie en -personeel kort toelichting bij ontwerpregelgeving die eerstdaags wordt behandeld in het Vlaams Parlement (decreten) of door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd (besluiten).

De toelichting geeft de stand van zaken weer bij het afsluiten van de onderhandelingen in Sectorcomité X. Definitief uitsluitsel kan uiteraard alleen de tekst geven die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Voor bijkomende inlichtingen kunt u terecht bij:
GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Onderwijsorganisatie en -personeel
Guido Liessens
guido.liessens@g-o.be

Jan Brewée
jan.brewee@g-o.be

U kunt er ook terecht met uw commentaar, opmerkingen, bedenkingen en suggesties bij de toelichting.

In deze aflevering:

- **Duaal leren (o.a.)**

Ontwerp-BVR tot uitbreiding van het tijdelijk project 'schoolbank op de werkplek' rond duaal leren en houdende diverse maatregelen betreffende basis- en secundair onderwijs, leertijd en leerlingenbegeleiding

De maatregelen gaan in bij het begin van volgend schooljaar.

DUAAL LEREN – Schoolbank op de werkplek

Het tijdelijke project *Schoolbank op de werkplek* wordt in 2017-18 en 2018-19 uitgebreid naar de volgende opleidingen (tussen vierkante haken geven we aan bij welke discipline de opleiding hoort voor de vaststelling van de omkadering in het voltijds gewoon secundair onderwijs):

- **afwerking bouw duaal**, in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied bouw van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [hout en bouw bso];
- **binnenvaart en beperkte kustvaart duaal**, in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied maritieme opleidingen van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [rijn- en binnenvaart bso];
- **brood- en banketbakkerij duaal**, in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied voeding van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [hotel bso];
- **chocolatier duaal**, als een specialisatiejaar in het derde leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied voeding van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [hotel bso];
- **dakwerker duaal**, als een specialisatiejaar in het derde leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied bouw van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [hout en bouw bso];
- **decoratie en schilderwerken duaal**, in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied bouw van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [decoratieve technieken bso];
- **fitnessbegeleider duaal**, als een Se-n-Se in het derde leerjaar van de derde graad technisch secundair onderwijs studiegebied sport van het voltijds gewoon secundair onderwijs [sport tso];

- **hotelreceptionist dual**, als een specialisatiejaar in het derde leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied voeding van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [hotel bso];
- **kinderbegeleider dual**, als een specialisatiejaar in het derde leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied personenzorg van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [personenzorg bso];
- **lassen-constructie dual**, in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied mechanica-elektriciteit van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [metaal bso];
- **onderhoudsmechanica auto dual**, in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied auto van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [metaal bso];
- **ontwikkelaar patronen kleding- en confectieartikelen dual**, als een Se-n-Se in het derde leerjaar van de derde graad technisch secundair onderwijs studiegebied mode van het voltijds gewoon secundair onderwijs [kleding en confectie tso];
- **slagerij dual**, in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied voeding van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [hotel bso];
- **tuinaanlegger-groenbeheerder dual**, als een specialisatiejaar in het derde leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs studiegebied land- en tuinbouw van het voltijds gewoon secundair onderwijs, in het deeltijds beroepssecundair onderwijs of in de leertijd [land- en tuinbouw bso].

Die opleidingen, en alle opleidingen die al in het project zaten¹ (op de opleiding *elektromechanische technieken dual* na):

- **chemische procestechnieken dual**, Se-n-Se in het derde leerjaar van de derde graad technisch secundair onderwijs, studiegebied chemie, van het voltijds gewoon secundair onderwijs [chemie tso];
- **elektrische installaties dual**, in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs, studiegebied mechanica-elektriciteit, van het voltijds gewoon secundair onderwijs, of in het deeltijds beroepssecundair onderwijs [elektriciteit bso];

¹ Dat ook een aantal opleidingen dat al in het project zat, bijkomend kan worden georganiseerd, is een 'late' toevoeging aan het ontwerp-BVR. De uitbreiding komt tegemoet aan een vraag van de VLOR en ook het GO! had er, eind 2016 al, op aangedrongen (in eerste instantie vruchteloos), maar ze komt te laat: ze zal, wat het GO! betreft, niets wijzigen aan de verdeling van de jetons.

- **haarverzorging dual**, in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs, studiegebied lichaamsverzorging, van het voltijds gewoon secundair onderwijs, of in het deeltijds beroepssecundair onderwijs [verzorgingstechnieken bso];
- **ruwbouw dual**, in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs, studiegebied bouw, van het voltijds gewoon secundair onderwijs, of in het deeltijds beroepssecundair onderwijs [hout en bouw bso];
- **zorgkundige dual**, als een specialisatiejaar in het derde leerjaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs, studiegebied personenzorg, van het voltijds gewoon secundair onderwijs, of in het deeltijds beroepssecundair onderwijs [personenzorg bso];
- **groen- en tuinbeheer dual**, in opleidingsvorm 3, kwalificatiefase, van het voltijds buitengewoon secundair onderwijs.

kunnen samen nog eens voor maximaal 124 keer worden aangeboden, waarvan 24 keer voorbehouden voor de leertijd (Syntra).

De selectie van de scholen en centra vindt plaats uiterlijk op 20 juni 2017. De selectievoorwaarden zijn dezelfde als voor de opleidingen die al in het project zitten:

- in de school of het centrum werd tijdens het schooljaar 2015-16 of 2016-17 de niet-duale gelijknamige opleiding of (als die niet voorkomt in het Vlaamse studieaanbod) een nauw verwante niet-duale opleiding georganiseerd; zo'n niet-duale opleiding moet overigens ook parallel aan de duale aangeboden blijven;
- de instelling voldoet aan de toepasbare rationalisatienorm;
- deelname kan alleen op basis van vrijwilligheid van het school- of centrumbestuur;
- de deelname moet in overeenstemming zijn met de afspraken binnen de scholengemeenschap;
- over deelname moet (na kennisname van de bepalingen van het BVR) overlegd worden in de schoolraad; in het lokaal onderhandelingscomité² moet er een protocol van akkoord over worden gesloten;

² Onderhandelingen moeten worden gevoerd in het lokale comité dat hoort bij de instantie die in de betrokken materie moet beslissen. Ligt de bevoegdheid bij de raad van bestuur van de scholengroep of bij de algemeen directeur, dan wordt er onderhandeld in het tussencomité van de scholengroep (voor de volledigheid: als het enkel over personeel gaat dat niet in de scholen, maar op het niveau van de scholengroep is aangesteld, wordt er onderhandeld in het **basis**comité van de scholengroep); ligt de bevoegdheid bij de directeur van de school of het centrum, dan wordt er onderhandeld in het basiscomité van de school of het centrum. Niets belet natuurlijk dat voor een beslissing die op het niveau van de scholengroep wordt genomen, de voorbereiding in de school of het centrum (zeker als daar formele stappen in worden gezet) bijkomend al eens voor het basiscomité van de school of het centrum wordt gebracht.

- er moeten ondernemingen beschikbaar zijn waarmee de school of het centrum kan samenwerken; die ondernemingen moeten, zowel voor de trajectbegeleider als voor de leerling, bereikbaar zijn;
- de betrokken scholen en centra zijn geografisch evenwichtig gespreid over de Vlaamse provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Ook nu wordt in een stimulans voorzien, niet onder de vorm van extra leraarsuren, maar in de vorm van werkingsmiddelen (10.000 euro per school of centrum in 2017-18 en 2018-19, eventueel te vermeerderen tot maximaal 12.500 euro, door herverdeling van het vrijgekomen budget, als het beschikbare contingent opleidingen niet zou worden volgemaakt). De stimulans wordt toegekend voor zover de school of het centrum op de eerste lesdag van oktober ten minste één regelmatig leerling heeft in de duale opleiding.

VOLTIJDS SECUNDAIR ONDERWIJS – stages

Tot nog toe bepaalde de regelgeving dat stages in het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs niet kunnen tussen 20 uur en 6 uur en op zondag (de minister kon daarvoor bepaalde studierichtingen wel een afwijking op toestaan). Die bepalingen worden geschrapt: de toegelaten stageperiodes worden gealigneerd op de federale arbeidsregelgeving. Het maximale aantal uren dat per dag (8), per week (38) en per schooljaar (1.200) aan les en stage kan worden besteed, blijft wel behouden.

LEREN EN WERKEN

- De **aanvullende werkingsmiddelen** (50 euro voor elke jongere die het schooljaar voordien minimaal 96 effectief in een voortraject heeft gepresteerd; 0,50 euro per (effectief) uur per jongere in een brugproject; 20 euro per jongere in het project 'intensieve begeleiding alternerend leren' en 2,25 euro, respectievelijk 0,25 euro per kalenderdag voor leerplichtige, respectievelijk niet-leerplichtige leerlingen die contractueel in de fase 'arbeidsdeelname'³ zitten) die in 2016-17 aan de centra voor DBSO werden toegekend, zijn er ook in het schooljaar 2017-18.
- *De organisator van **brugprojecten** (een vzw, OCMW, gemeente, maatwerkbedrijf of lokale diensteneconomieonderneming) kreeg tot nog toe een vergoeding van 4,5 euro per effectief gepresteerd begeleidingsuur.*

Mocht blijken dat de beschikbare Europese middelen de effectieve kost van het aantal ingerichte deelnemersuren overtreffen, dan kan dat bedrag worden opgetrokken.

³ met een deeltijds arbeidscontract, een werknemersleercontract, een contract individuele beroepsopleiding van de VDAB, een tewerkstelling via de Sociale Maribel of het generatiepact, een beroepsinlevingsovereenkomst, een Jojo-contract, een werkervaringsproject (cf. tewerkstellingen in het kader van art. 60, § 7 van de wet van 8 juli 1976 *betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn* of het BVR van 10 juli 2008 *betreffende werkervaring*), een overeenkomst van alternerende opleiding of een stageovereenkomst alternerende opleiding.

- Het subsidiëeringsmechanisme voor **voortrajecten** (het toegekende pakket deelnemersuren, de verdeelsleutel en het subsidiebedrag per deelnemersuur) wordt behouden in 2017-18. Omdat er zich geen nieuwe 'spelers' hebben aangediend, zijn het de verenigingen die tijdens het schooljaar 2016-17 konden worden gesubsidieerd voor het aanbieden van voortrajecten, die daar ook volgend schooljaar kunnen worden gesubsidieerd.

BUITENGEWOON SECUNDAIR ONDERWIJS

- Naar analogie met de bestaande regeling voor de overstap van de opleidingsvormen 1, 2 of 3 naar het voltijds gewoon secundair onderwijs, is een gunstige beslissing van de toelatingsklassenraad nodig voor de overstap van OV1, 2 of 3 naar OV4, na een wijziging van het verslag. De toelatingsklassenraad moet beslissen binnen tien dagen na de aanvang van de regelmatige lesbijwoning (bij overstap naar het gewoon secundair onderwijs is dat zestig dagen).
- Naast de niet-verplichte individuele sociaal-maatschappelijke training in OV1 en de niet-verplichte individuele leerlingstage in OV1 en OV2, zijn in OV1 én OV2 ook niet-verplichte leerlingstages of sociaal-maatschappelijke training in groep mogelijk, onder voortdurende begeleiding van de leraar: de klassenraad legt er de minimale en de maximale duur van vast.

CLB – Multidisciplinair dossier

- *In het multidisciplinaire dossier worden alle gegevens over de leerling verzameld die op papier of op een andere informatiedrager geregistreerd zijn door CLB-medewerkers in het kader van hun opdracht.*

Het gaat daarbij niet alleen om gegevens die werden opgetekend door medewerkers van het CLB waar de school mee samenwerkt, maar ook door medewerkers van een ander CLB dat de leerling eventueel zou begeleiden.

- *Elke medewerker van het CLB die betrokken is bij de begeleiding van de leerling, heeft toegang tot alle gegevens.*

Ook een medewerker van een ander CLB die betrokken is bij de begeleiding van de leerling, kan toegang krijgen tot het multidisciplinaire dossier (onder de verantwoordelijkheid van de directeur en de betrokken beroepsbeoefenaar van het centrum dat het dossier beheert).

- *Het centrum en de medewerkers mogen enkel in het belang van de leerling gegevens uit het multidisciplinair aan (bepaalde) derden bezorgen. Dat kan, onder meer, in het kader van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp. Tot nog toe heette het in de regelgeving, in dat verband, dat de gegevens mochten worden meegedeeld aan de actoren vermeld in artikel 72 van het decreet, maar de gegevensuitwisseling moest strikt beperkt blijven tot wat nodig was voor de jeugdhulp; er moest ook zoveel mogelijk getracht worden voor de gegevensuitwisseling toestemming te krijgen van de persoon op wie de gegevens betrekking hadden.*

Omdat er discussie was over de precieze draagwijdte van die bepaling en haar consideransen, wordt ze geschrapt en vervangen door een eenvoudige verwijzing naar het decreet:

“Met behoud van de toepassing van de bepalingen van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, mogen het centrum en de CLB-medewerkers alleen in het belang van de leerling gegevens uit het multidisciplinaire dossier bezorgen aan de volgende derden:

- *het betrokken schoolpersoneel voor wat betreft de gegevens die nodig zijn om hun taak naar behoren te kunnen vervullen;*
- *anderen, om een verplichting na te komen die opgelegd wordt door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie, of op gemotiveerd verzoek of na schriftelijke toestemming van:*
 - a) *de bekwame minder- of meerderjarige leerling;*
 - b) *de ouders of in voorkomend geval de opvoedingsverantwoordelijken, in eigen naam of namens de niet-bekwame minder- of meerderjarige leerling.*

De overdracht van gegevens uit het multidisciplinaire dossier, vermeld in het eerste lid, vindt plaats onder de verantwoordelijkheid van de directeur en de beroepsbeoefenaar van het centrum.”.

BEMIDDELINGSCOMMISSIE (bij onenigheid over het al dan niet afleveren van een verslag voor toegang tot het buitengewoon onderwijs, of over de inhoud van het verslag)

De commissie bemiddelt, op initiatief van de school, het CLB of de ouders. Tot nog toe heette het dat ouders enkel bemiddeling konden vragen ‘nadat ze bestaande procedures van de school of van het CLB hadden doorlopen’.

Dat wordt nu: ‘nadat ze de klachtenprocedure van het CLB hebben doorlopen’.

Het **GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap** gaat niet akkoord met de uitbreiding van het project ‘Schoolbank op de werkplek’.

Het GO! is in principe gewonnen voor duale trajecten, maar heeft vragen bij de onverhoedse manier waarop *duaal leren* wordt uitgerold en de omvang die het project stilaan aanneemt, zonder een tussentijdse evaluatie over onder meer de beschikbaarheid van kwalitatieve werkplaatsen en de kwaliteit van de begeleiding op de werkvloer.

Het GO! herhaalt zijn opmerkingen bij het BVR van 22 april 2016.

Het is voor het GO! alsnog niet helemaal duidelijk hoe *duaal leren* zich uiteindelijk zal verhouden tot het DBSO:

- leerlingen uit duale trajecten mogen de arbeidsrijpe leerlingen uit het DBSO die tóch niet kiezen voor een gestandaardiseerd duaal traject (of er niet voor in aanmerking komen), in de ondernemingen niet verdringen. Het risico bestaat wel degelijk: het gaat om dezelfde ondernemingen (die hun erkenning krijgen voor zowel het DBSO als de duale trajecten) en om hetzelfde soort overeenkomsten: ook leerlingen uit het DBSO moeten er gegarandeerd hun plaats kunnen vinden, náást leerlingen uit duale trajecten;

- ook niet-arbeidsrijpe leerlingen moeten een traject aangeboden blijven krijgen binnen onderwijs, binnen de eigen filosofie van het stelsel *Leren en werken*, waarbij een flexibel traject mogelijk is, op ritme van de leerling, vanuit persoonlijke ontwikkelingstrajecten, voortrajecten of brugprojecten naar arbeidsdeelname;
- artikel 3, tweede lid, 6° van het ontwerpbesluit maakt van het akkoord in het bevoegde lokale comité een uitsluitingsvoorwaarde voor deelname aan de proeftuin. Het kan toch in geen geval de bedoeling zijn dat voor de implementatie van elke onderwijsvernieuwing een uitdrukkelijk akkoord nodig is van de lokale personeelsvertegenwoordiging?!

Er is trouwens ook een juridisch probleem: het besluit is een uitvoeringsbesluit bij het decreet van 9 december 2005 *betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs*. Artikel 3, § 1, derde lid van het decreet van 9 december 2005 stelt dat, in afwijking op het syndicaal statuut: *“Indien een project sterk ingrijpt op arbeidsorganisatie en arbeidsvoorwaarden, dan zal de aanwezigheid van een protocol van akkoord of een protocol van niet-akkoord met betrekking tot de onderhandelingen in de bevoegde participatieorganen, voor de Vlaamse Regering (bij de beoordeling van het project) een zeer belangrijk element vormen.”*. De bepaling in artikel 3, tweede lid, 6° van het ontwerpbesluit maakt (overigens net zoals artikel 6, tweede lid 6° van het BVR van 22 april 2016) van het akkoord een uitsluitingscriterium, terwijl niet eens is voldaan aan de voorwaarde om er een beoordelingscriterium van te maken, namelijk dat het om een project moet gaan dat sterk ingrijpt op de arbeidsorganisatie en arbeidsvoorwaarden. De enige bepaling die voor een personeelslid enigszins zou kunnen ingrijpen op zijn arbeidsorganisatie, is die van artikel 18 van het BVR van 22 april 2016, dat er in voorziet dat gedurende de periodes dat de leerling de werkplekcomponent effectief invult, een vertegenwoordiger van de school waar de leerling is ingeschreven, bereikbaar moet zijn. Maar in die bepaling wordt expliciet vermeld dat de verplichting geen afbreuk kan doen aan de statutaire rechten van de individuele personeelsleden. Het GO! is dan ook van oordeel dat de Vlaamse Regering in artikel 3, tweede lid, 6° de machtiging die zij van de decreetgever heeft gekregen, te buiten gaat door een gedegen onderzoek van een aanvraag tot deelname aan het project te weigeren als er geen akkoord werd bereikt in het lokale comité.

De *incentive* om duale trajecten te organiseren was al niet bijster hoog in het oorspronkelijke project. De reductie tot 10.000 euro per traject, gecombineerd met het vetorecht van de vakorganisaties over de programmatie van een duaal traject, doet het GO! verder ook vragen stellen bij de haalbaarheid van de uitbreiding van het project.